

СПРАВА «МОЛЧАНОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF MOLCHANOV v. UKRAINE)

(заява № 13911/14)

Стислий виклад рішення від 20 вересня 2022 року

У 2013 році заявнику було пред'явлено обвинувачення в шахрайстві у зв'язку з обманом неповнолітнього і заволодінням його мобільним телефоном під неправдивим приводом та обрано запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання.

Під час підготовчого засідання 12 серпня 2013 року Солом'янський районний суд м. Києва (далі – суд першої інстанції) за власною ініціативою змінив заявнику запобіжний захід з особистого зобов'язання на тримання під вартою. Своє рішення суд першої інстанції обґрунтував тим, що заявник міг вчинити інший злочин або перешкоджати кримінальному провадженню. Ця ухвала оскарженню не підлягала.

30 вересня 2013 року суд першої інстанції визнав заявника винним у злочині, обравши йому покарання у вигляді обмеження волі на строк один рік і шість місяців й звільнив від відбування покарання з випробувальним строком три роки. Заявника негайно звільнили з-під варти.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за пунктами 1, 3, 5 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на свавільне та необґрунтоване тримання його під вартою, а також що у нього не було ефективного і забезпеченого правовою санкцією права на відшкодування у зв'язку з таким триманням.

Розглянувши скаргу заявника за пунктами 1 та 3 статті 5 Конвенції Європейський суд зазначив, що хоча суд першої інстанції в ухвалі від 12 серпня 2013 року посилався на наявність ризику, що заявник може переховуватися, вчинити інший злочин або перешкоджати кримінальному провадженню, він не навів жодного додаткового обґрунтування для свого рішення.

З огляду на зазначене Європейський суд дійшов висновку, що суд першої інстанції не здійснив належну оцінку фактів щодо необхідності застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою з 12 серпня до 30 вересня 2013 року, тим самим не забезпечив заявнику належний захист від свавілля, що є невід'ємним елементом «законності» тримання під вартою та констатував порушення пункту 1 статті 5 Конвенції.

Європейський суд дійшов висновку, що немає потреби у винесенні окремого рішення щодо скарги заявника за пунктом 3 статті 5 Конвенції стосовно виправданості тримання його під вартою протягом цього періоду часу.

Скаргу заявника на відсутність забезпеченого правовою санкцією права на відшкодування у зв'язку з зазначеним триманням його під вартою Європейський суд розглянув у контексті висновків у рішенні у справі «Котій проти України» та констатував порушення пункту 4 статті 5 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції;
3. Постановляє, що немає необхідності розглядати скаргу за пунктом 3 статті 5 Конвенції;

4. Постановляє, що було порушено пункт 5 статті 5 Конвенції у зв'язку з іншою скаргою, висунутою за усталеною практикою Суду;

5. Постановляє, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день

здійснення платежу:

(i) 1 800 (одна тисяча вісімсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування матеріальної шкоди;

(ii) 850 (вісімсот п'ятдесят) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, ця сума має бути сплачена на банківський рахунок пана Тараккала;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».